

Veure: tractament del diftong (ALDC, IX, 2103. *Veure* [Infinitiu])

L'infinitiu antic d'aquest verb era *veer* (< *veser* < llat. *vĪDĒRE*), que a través de *veder* 87, 94, usat fins al s. XIV, va ser substituït per *veure*, forma analògica de (*ell*) *veu* (< *vĪDET*; cf. mapa 1366), general de fet al Principat, bal. i alg., però que contrasta amb el val. *vore*, format a partir del futur *veuré* > *vouré* (per labialització de *e* entre dues labials) > *voré* (per monoftongació de [ow] > [o]), i d'aquí, traspasat a l'infinitiu *vore* (var. *vórer* 172, 175, 180, 190, com *véurer* 139, amb *-r* analògica d'infinitius com *néixer*, *estrènyer*, *vèncer*, etc.), present avui, com hem dit, en val., després d'una llarga fase d'ús de *veure*. Una variant d'interès és *vere* (var. *veri* 106, 108, amb tancament de la *-e* final), que coneix una àrea compacta en ribagorçà, potser forma mixta per extensió de l'arag. *ver* [ber] encreuat amb *veure*; l'àrea s'eixampla una mica cap a l'est, on conviu amb *veure*, com passa amb l'alg. i punts dispersos principatins; el *DECat* el considera forma de "llenguatge descuidat d'alguns punts (Ribagorça, gent vulgar de Barcelona): pronúncies relaxades, en frases fetes de parlar ràpid, de les quals ni la gent vulgar té consciència (cosa sobretot d'infants, fets de paraula, no de llengua)"; a aquest propòsit cal matisar que en ribagorçà és un ús normal, que en altres llocs apareix

només en contextos com *a vere* (60) i que en alg. *vera* (85) és "pronúncia ràpida i vulgar" (Corbera, 2000).

Com a mots en relació semàntica, s'han enregistrat *espïar* 8, *mirar* 16, *g[wi]tar* 20/*guaitar* 17.

La forma més etimològica, *veder*, s'ha mantingut en punts de la franja ribagorçana fronterera lingüísticament amb l'arag., i, amb pèrdua de *-d-*, *veer*, freqüent en cat. ant., que no ha deixat descendents, i ha estat substituïda per la forma analògica *veure* que, des del s. XIX, ha estat reemplaçada en val. (Escrig, 1851) per *vore* (que l'ha transmès a l'eiv. [loc. 84]; cf. Veny, 1999 a: 102-106), formada, com hem dit, a partir del futur *voré*.

Per a més informació, veg. mapes 1368 i 1369 i per al tractament del timbre de la vocal, veg. mapes 1365 i 1366. *Veure* és l'única forma normativa des del *DOrt*, 1917, forma que recull la *PEOLC Morfologia* (pàg. 51), que també considera admissible *vore* en l'àmbit restringit (parlars valencians; caldria afegir també els balearics), només, però, en registres informals, com el futur *voré* i el condicional *vorïa*, i declara *voure*, amb labialització de la *e* situada entre dues labials, [v] i [w], forma no recomanable.

